

Morten Grunwald som David og Lykke Nielsen som Isabel i »I morgen min elskede«.

Herved opnås en distance, der blot resulterer i manglende dybere engagement fra tilskuerens side.

Uden dramatisk konflikt og analyse er der i personerne ingen dækning for det alvorstunge skæbnetema. Dette tynger dog kun sidste del, hovedsagelig i den i øvrigt ikke særlig velbegrundede Østtysklands-tur (selv Hitchcock har haft besvær med sligt). Ligesom i »Stine og drengene« er det besværet med at finde ud af kærligheden, der optager personerne. Og i enkeltituationerne, det får liv. De løse skitser fungerer smukt takket være filmisk hittepåsmid og fine skuespillerpræstationer (der kun brydes af det fatale instruktørvigt i Grunwalds pinlige hysteriscene). Så de mange episoder, som med forkærlighed er opbygget omkring en visuel vits, og ofte fikst sammenklippet ved at tingene bringer handlingen videre (f. eks. klip fra den af Michael hjemmestallerede afvisning til blinklyset på 2CV'eren), giver filmen et særdeles underholdende forløb. Synd at skæbnet modarbejder det liv, som det sikre filmsprog, den spændende situationsfølelse, humoren og skuespillerne fik sat i personerne.

Hvorvidt Finn Karlsson har noget på hjerte, står uvist hen (tredje gang måske?), men en dansk kvalitetsunderholdningsfilm er ikke at kimse ad. *Kaare Schmidt*

■ I MORGEN MIN ELSKEDE

Arb.titler: Tristan og Isolde; Før døden os forener. Danmark 1971. P-selskab: Research Film. P-leder: Esben Højlund Carlsen/Ass: H. P. Møller-Andersen. Instr: Finn Karlsson. Instr-ass: Peter Ringgård. Manus: Finn Karlsson, Peter Ronild. Foto: Carsten Behrendt Poulsen/Ass: Leif Hansen, Frank Paulsen. Lys: Ove Hansen/Ass: Kaj Larsen, Bo Riemer. Farve: Eastman. Klip: Anker [= Anker Sørensen]. Rekviz: Kaj Guldstad, Ane Villund. Kost: Kirsten Anthonisen. Sp-E: Peter Højmark. Musik: Vivaldi, Albinoni. Tone: Ib Makwardt. Ass: Anne Ansfelt, Annegrethe Nissen, Charlotte Grumme, Jesper Bech Sørensen, Jan Juhler, Rene Jakobsen, Pia Melander, Søren Medv: Jesper Langberg (Michael), Morten Grunwald (David), Kirsten Peuliche (Marca), Lykke Nielsen (Isabel), Pernille Grumme (Gerd, den østtyske pige), Poul Petersen (Marcas far), Bent Christensen, Axel Henriksen, Henrik Iversen (Korrekturlæser), Bo Bonifils (Gustav), Helge Scheuer (Boghandler), Preben Mahrt (Isabels far), Erni Arneson (Isabels mor), Erik Dibern (Kunde i bogladen), Niels Andersen (Løjtnanten), Pernille Skov (Pigen i vasketeriaet), Erik Larsen (Portner), Poul Reichhardt (Poul Reichhardt), Esben Højlund (Scenograf), Knud Larsen (Scenearbejder), Niels Bjørn Larsen (Balletmester), Ole Bendix (Balletrepetitor), Olaf Ussing (Lærer på elevskolen), Per Bentzon Goldschmidt (Tjener), Bill Pohani (Inderen), Herman Iversen (Autoophuggeren), Poul Højlund Carlsen, Ivar Søb (Østtyske grænsesvager), Allan Draslow (Østtysk dommer), Ib Christensen (Hotelporier), Jette (Servitricen), Ingo Wenstrup, Niels Fagerholt, Flemming Mortensen, Mogens Sehested (Østtysk politi), Troels Møller, Benny Hansen, Joen Bille, Torben Jetzmark, Ole Schjörer, Bent Holstein (Skuespiller), Inga Jensen, Lizzy Lykke, Nanna Salomon, Birte Sponholtz, Anemari Vingård, Anne Marie Vessel (Balletpiger). Længde: 105 min., 2880 m. Censur: Rød. Udl: Dansk Svensk via Filmcentret. Prem: Saga 16.4.71.

REVOLUTIONEN I VANDKANTEN

Thomas Winding kalder i sin programnote »Revolutionen i vandkanten« for en folkekomedie. Betegnelsen bør tages med kraftige forbehold: Er det en komedie, snævrer den i hvert fald i retning af den barske satire, og dens folkelighed manifesterer sig hverken i en upåfaldende eller indsmigrende form, men i at den som emne har valgt at beskæftige sig med folket som totalitet.

Af samme grund er Thomas Windings film et pioner-arbejde. Når han betegner den

som »den bedste film, som er lavet herhjemme i mange år«, skal man naturligvis ikke tage denne provokation for mere, end det den er. Men man gør klogt i at tage ham alvorligt, når han i en kronik (Information 2. april 1971) sætter skel mellem »Revolutionen« og den øvrige danske filmproduktion i de sidste år. Winding ser sine kolleger »ligge i filmkunstens lænker på samme måde som enhver kronikør ligger bastet og bundet af fristilens love. De har kæmpet mod formproblemer, som er filmens, snarere end den histories, som de har villet fortælle«. Efter Windings mening har instruktører som f.eks. Knud Leif Thomsen og Palle Kjærulff-Schmidt overtaget et fortidigt formmønster. Hans egen film bryder derimod med de aristoteliske principper, som dominerer disse filmskaberes værker: Den appellerer ikke til tilskueren ved en regelmæssigt (rytmisk) opbygget spændingskurve eller ved at besidde hovedpersoner, som man fristes til at identificere sig med.

Ifølge Thomas Winding er film, der bevarer disse principper, medvirkende til at fastholde et borgerligt oplevelsesmønster, som udelukker enhver form for dybere engagement. I sin kronik går han til angreb på den amerikanske spændingsfilm, som ved sin konventionsbundne fremstilling fikserer tilskueren i en bestemt forestillingsverden, hvor såvel vold som heltedyrkelse er hævdivundne størrelser. Synspunktet genfindes i »Revolutionen i vandkanten«, hvor han har skildret det gængse underholdningspublikums totale afstumpethed over for de produkter, det beskæftiger sig med, i scenen, hvor den indiske præst (»ramovishnaen«) beretter sin samurai-historie for børnene. Den traditionsbundne fortælle-måde får dem til at acceptere skildringens brutalitet, som de endog kunne ønske sig mere uhyggelig.

Hvad Winding har tilstræbt i »Revolutionen i vandkanten«, er at skabe en film, som ikke blokerer tilskuerens opfattelsesevne ved at hilde ham i velkendte illusioner. Fremgangsmåden kan bringe anti-aristoteliker Brecht i erindring: Når den tyske digter i sine bemærkninger om det »episke« teater, bekender sig til en udtryksform, hvor »hver scene står for sig« i stedet for »at føre over i den næste«, hvor udviklingen finder sted ved »montage« og ikke ved »vækst«, hvor »tilskueren står overfor og studerer« i stedet for at »leve med«, og hvor helheden fremstiller »et verdensbillede« mere end »en oplevelse«, så er det i virkeligheden principper, som også har gyldighed for Thomas Winding. Begge søger de at drive deres publikum til social erkendelse ved i vekslende episoder at konfrontere det med det bestående samfunds menighed. Som Brechts »Joan Dark fra kødbyen« er Windings kamera nedstøjet i det småborgerlige helvede for at indfange et billede af en befolkning, som er fastlåst af fordomme og konventioner – som dyrker deres egoisme og snæversyn, deres hellige køer og selvopfundne spøgelse.

Det er samtlige »Sieben Todsünden der Kleinbürger« (og et par stykker til!), som passerer revy over lærredet i »Revolutionen i vandkanten«: Dovenskab (i episoden mellem Bodil Udsen og hendes gigolo), hovmod (den sjofle nedladdenhed over for den fredelige tysker, som bygger sandslotte i strandkanten), vrede (de to unge pars meningsløse skænderier), grådighed (soldaten, som sælger sin uniform for den engelske mariners chokolade), utugt (dobbeltmoralen i scenen

mellem pornobladsleseren og badeskønheden), havevage (striden mellem ruvsamlerne) og misundelse (den smålige dav-skal-ikke-gøre-noget-jeg-ikke-må-indstilling i skænderiet mellem Cæcilie Nordgreen og Torben Hundahl; konkurrencementaliteten i forholdet mellem de to minesprængere). Den satiriske udlevering er gennemført aggressiv, for ikke at sige misantropisk. Thomas Winding demonstrerer åbenlyst sin foragt for disse smålige konformister, hvis tilværelse er underlagt flokler og selvskabte fordomme. Det er fristende at opfatte det som instruktørens egen inderste mening, når den ene af de to gæster fra planeten Saturn erklærer, at »denne klode ikke kan være beboet af egentlig tænkende væsner«.

Om man vil anse hans billede af det borgerlige, senkapitalistiske samfundssystem for dækkende, lader sig naturligvis diskutere. At enkelte episoder er lovlig overfladisk formuleret og ikke ganske lykkeligt integreret i helheden, vil Winding sikkert selv være den første til at indrømme. Alligevel præges »Revolutionen i vandkanten« af en overbevisende stilistisk homogenitet, hvad der vel primært hænger sammen med den fundamentale irritation eller bedre: indignation, som gennemstrømmer forløbet. Specielt bemærkelsesværdig i denne forbindelse er anvendelsen af skuespillerne, som udprægede temperamentsforskelle til trods er samstemt i en karakteristisk maskekomedie-inspireret spillestil.

Frem for alt er Thomas Winding dog billedskaber og som sådan udstyret med slående visuel fantasi. Hvad der stærkest fæstner sig i hukommelsen fra denne film, er en serie diset belyste, men farveklart komponerede indstillinger: Sommerhimlen, indfanget i et legemsstort spejl; en blomsterkrukke, som langsomt synker til bunds i vandet; slutbilledet af marsvinene, der kommer til syne og forsvinder i bølgeslaget ... Afgørende indflydelse på den visuelle totalitet udøves af Vibeke Windings fotografering og Elin Bings originale make-up og kostumer.

Betraget som helhed er Thomas Windings debut-film et konsekvent og fantasifuldt forsøg på at give en satirisk samfundsskildring i billedmosaikkens form. At den er behæftet med fejl, er der vel ingen, der vil benægte, og man kan godt ønske for instruktøren, at hans næste projekt vil tage udgangspunkt i et noget strammere struktureret manuskript. Men det skal ikke skygge for, at »Revolutionen i vandkanten« er et dristigt nyskabende arbejde, som kunne fortjene at blive set og diskuteret af en god del flere end den udvalgte skare, som nåede at fange den i løbet af de syv sølle dage, den gik på premierebiografen. *Henrik Lundgren*

■ REVOLUTIONEN I VANDKANTEN

Arb.titler: Stranden; Revolution i strandkanten. Danmark 1971. P-selskab: ASA Film Studio. Ex-P: Sven Gronlykke. P-chef: Leif Feilberg. P-leder: Morten Schyberg. Instr/Manus: Thomas Winding. Foto: Vibeke Winding. 2nd unit foto: Jørgen Palner Christensen. Farve: Eastman. Klip: Anders Refn. Rekviz: Per Manstaedt. Kost: Elin Bing. Komp: Kasper Winding. Tone: Peter Sakse, Kai Gram Larsen. Musikindspilning: Ole Hansen. Instr-ass: Per Bendtsen, Leif og Michael. Fortekster: Sara Winding, Elin Bing. Medv: Olaf Nielsen (Gigoloen), Flemming Quist Møller (Badeloven), Pernille Grumme (Hans pige), Jens Okking (Tyskeren på stranden), Karl Stegger, Jesper Klein (Minesprængere), Ove Sprogøe (Mand fra en anden klode), Cecil Chen (Mand fra en anden klode), Peter Ronild (Pornolæser på stranden), Niels Ufer (Kupgeneralen), Otto Brandenburg (Hans hjælper), Per Bentzon Goldschmidt (Skuespiller), Bodil Udsen (Gigoloens pige), Kasper, Sara, Alberte, Luise, Carl, Zazi, Nicole, Line, Anders (Børn på stranden), Jytte Abildstrøm, Cæcilie Nordgreen, Torben Hundahl, Jan Bredsdorf, Bibo. Længde: 85 min., 2320 m. Censur: Rød. Udl: Athena. Prem: Carlton 22.3.71.